

UJPEST ÉS KÖRNYÉKE

ELŐFIZETÉSI ÁR: EGY HÓRA 1000 KORONA.

Hirdetések díjazás szerint.
Hirdetések felvételnek a lap kiadóhivatalában és Ritter Jenő könyvnyomdájában, Ujpesten, István-ut 3. szám.

Főszerkesztő:

martosi Mórocz János

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

UJPEST, CSOKONAIUTCA 11. SZÁM

Rákospalotai szerkesztőség és kiadóhivatal:
Üllői-ut, Árpád-ut 120

Az igazság útján Levél Mórocz főszerkesztő barátomhoz

megyünk előre. Ostoba megjegyzésekkel, puffogó fenyegetésekkel, sánda tekintetekkel nem törődünk. Csak a magunk lelkiismeretére hallgatunk s ennek ítélőszéke előtt hajtjuk meg fejnket. Csak az igazság útján megyünk előre, nem azért, mert a gonoszság, a rosszakarat, az alattomoság, mint ahogy megvagyunk irva a szent könyvbe, a bibliába, — előbb-utóbb ugyis elveszi méltó büntetését, hanem az igazságunk ösztönös kereséséből s az igazságosságunk magától való megnyilvánulásából. Az igaz szó keserű — mondja a török közmondás — s ezt különösen azok érzik, akik a társadalmi kelevénynek a pusztá érintésére is felszisszennek. A sziszszegés, nyelvtörgetés és ökölrázás nem félemlít meg bennünket, mi megyünk előre a magunk útján: az igazság útján.

Tudomásodra hozom, hogy még életben vagyok s lapod indítása alkalmából kevés szóval sokat szeretnék mondani, már csak azért is, mert családapa vagy, annál fogva tanácslom, vigyázz nyelvedre Petur s ha bő dogolni akarsz, tégy úgy, mint Biberach, más oldalra a köpenyeggel ö. m. a. f.

Különb is, az igazság berkeiben egy fecske nem csinál nyarat, legfeljebb sarat, hogy minél jobban belemártsanak a pocsolyába. De hagyjuk a menydörgést, a vas is kopik. Egyszer, ha véletlenül össze jövünk, mondjuk engesztelő-dés napján, bocsánatot kérünk egymástól, mert gyarlók vagyunk s emberek.

Hogy eddig nem szólt a tilinkom annak tudható be, hogy vannak emberek, kik egész éltükön

át dolgoztak s mert szívük-lelkük volt, azért nem tudtak szóhoz jutni — azt hitték, hogy aki a napba néz megvakul, míg mások az est homályában is világot nyertek.

Azért hát hagyjuk a Tiborc jeremiádat — azon ügyem segíthetünk. Ma, ebben a szemfényvesztő korban sok embernek mindent szabad, míg másoknak jóformán félrenézni sem célszerű, mert könnyen gyanuba keveredik.

No de hát, mint mondám, gyarlók vagyunk — pedig hát soha sem volt olyan szükség az összetartozandóságra, mint mostanában, mentünk meg a megmenthetőt, mielőtt a magyar sírját éssa — azért hát gyujtsunk fáklját, hogy világa mellett világot nyerjünk.

Szilágyi Ödön.

A modern társadalom.

A fiziológia és a pszichológia megmutatják — mondja Matteuzzi, — hogy milyen a kórhátása a túlságos szegénységnek a többségre és a túlságos gazdagságnak a kisebbségre; e tudományok segítségével megismerhetjük a hitványított tömegek ekorcsosulását és az uralkodó osztályok hanyatlását az oly közösségekben, melyet beteggett a vagyonnak szélsőségig vitt egyenlőtlen elosztása.*

Matteuzzi eme elméletét pontosan követhetjük és meggyőződhetünk annak mély igazságairól. — A társadalmi együttműködésnek legnagyobb veszedelme a vagyon szélsőséges elosztása. A tökéletes szegénység és a tökéletes gazdagság a társadalom békés fejlődésének leghatásmasabb ellensége.

Mert míg a tökéletes szegénység lesúlyesíti az emberiség életstandardját, addig a tökéletes gazdagság a maga tobzódásaival a faj hanyatlását okozza. Az egyenlőtlen anyagi elosztódás szülőanyja a tömegek elégedetlenségének és magában hordozza a társadalom bomlásának csirját.

Ez magyarázza meg azt, hogy a tömegember, bár öntudatlanul a történelmi materializmus híve és egyedüli célja a gazdasági fellendülés. Hogy ezt elérhesse, bekapcsolódik a politikai életbe, mert jól tudja, hogy az így elért hatalom révén, gazdasági harcát is sikeresen megvívhatja.

Ebben a hatalmas küzdelemben azután, nem egyszer oly eszmék szolgálatába szegődik, melyek tulajdonképpen a jogosság megkívánt keretein és amelyek nem egyszer sok évtizedes munkáját és annak minpen gyümölcsét megsemmisítik.

A modern társadalomban minden függőség a tőkéhez viszonyul. Az anyagi erőnek koncentrációja pedig megteremtette a gazdasági függőséget.

*Matteuzzi. A népek evolúciójának tényezői

A szétszórt, de érdekeikhez képest, keretekben összpontosult tőke lett, a társadalom irányítója. Azonban a tőke szaporulata soha sincs arányban a tőkés szaporulatával, mert a társadalomnak egyedei napról napra szaporodnak s a tőkés sorába, túlnyomó nagy részük vagy közvetlenül szaporítja a függők számát, vagy közvetve jut függésbe a tőkével. A tőke folytonosan központosul, miáltal a tőkétől függők száma egyre nő.

Ebből keletkeznek: a gazdasági válságok, a munkanélküliség, a tömegnyomor és az általános bizonytalanság. A mai társadalmi berendezkedést tehát nem tarthatjuk annak a bázisnak, amelyre egy egészséges állapotú berendezkedést építeni lehetne.

De vajjon találunk-e most egyáltalában egy olyan formát, mely teljes mértékben kielégíti a tökéletes fölemelkedés utáni vágyat? Nehezen. Mert semmiféle társadalmi elvtől nem szabad várunk, hogy annak megvalósulása a földi paradicsomot jelentse. A társadalmi téren — mondja Palante — bár hogy fogjuk is azt fel, a küzdelem örökös mar d. Ez azonban semmi esetre sem jelenti azt, hogy ebből kiindulva az állapotokon nem kell változtatni.

A modern társadalom alapja az állam. Az állam pedig az a keret, amelyben a társadalom él. Már most az a kérdés, hogy ez a keret mennyi levegőt ad az egyedeknek és a fejlődésnek? Abban az esetben, ha a hatalom mereven elzárkózik az elől, hogy a társadalomnak túlsúlyban levő, elnyomott része fölemelkedését a törvényes formák és keretek betartása mellett kifejttesse, vagyis ha az államhatalom nem követi a társadalom súlypontjának mindenkorit eltolódását, akkor a társadalom berendezkedése egészségtelen és megvan a küzdelem substanciája. Az államhatalom megértése a szo-

ciális bajokkal szemben, a modern társadalom legfőbb kívánalma. A társadalom szükségleteinek gyors észrevétele és ezeknek azonnali orvoslása már csak kivétel. Bizel a ténnyel egymagában is meglette a legszükségesebbeket. Mert lehetetlen az a helyzet, hogy egy olyan államhatalmi intézkedés, mely a társadalom egyedeinek helyzetének javítását célozza, ellenkezésre találjon a tömegek lélkületében. Sőt! Azáltal, hogy meglátja az uralkodó hatalom gondos előre látását, csak bizalmat érezhet eme testület iránt. A bajok kuforrásainak szorgalmas megfigyelése után mindég van mód a terjedést megakadályozni. De mi a kuforrás? Vajjon mi képezi a megfigyelés eredményeit? Az, hogy a bajok keletkező okául elsősorban a gazdasági berendezkedés mai egyoldalúságát kell tekintenünk. A társadalom fejlődésével eljutottunk a materialista fel-fogáshoz, amikor a társadalom minden tagját a vagyon szerzés láza tölti be, nem egészen jogosulatlanul.

A tömeg látja a fölötte uralkodó kisebbség vagyoni helyzetének előnyös voltát és az előnyök minduntalan való megnyilvánulását. Látja a vagyonadta megfoghatatlan különbséget az élelmivők között és látja azt, hogy mind az, ami előtte az életben értékkel bír a vagyon által megszerzhető legyen az akár táplálek, kényelem, vagy rang.

Természetes, hogy az előtte álló példák hatása alatt felébred lelkében a vágy: kiemelkedni a nyomorból. De a tömeg egy részében ez fölkelni a kapzsiság érzetét is. A ma társadalmának 80% a fokozott mértékben törtet a mindenható vagyon után és fokozottabb mértékben sülyed az erkölcsi zül-lés útjain.

A kereskedelem példái a züllés megdöbbentő példáját tárja elénk. A tisztességes kereskedői erkölcsök — csekély kivétellel — s a tisztességes haszon fogalma teljesen megszűntek, ami természet-szerűen vissza hat a közjölötre is. A kereskedelem terén uralkodó szellem, nemkülönb is a munka alacsony értékelése megszülte az illegális uton való vagyon szerzés lehetőségeit, ami a társadalomban sokkal súlyosabb visszatetszést vált ki, mint a tisztességes vagyonszerzés. Még abban az esetben is, ha aránytalanul nagy e tisztés vagyonok elhelyeződése kis számú egyedek között.

Az államhatalom nem tűrheti, hogy a társadalom képe olyan legyen, mint egy utca amelynek egyik oldalán süt a nap, a másikat meg árnyék fedi. Ugy áll előttünk a ma társadalmát mint felhőkig emelkedő szobor, melyet posványba építettek. Már most mi az államhatalom kötelessége? Elsősorban is a gazdasági erő és tényezők megrendszabályozása.

Legbiztosabb módja ennek a vagyon minimumnak — mondjuk

Ki csinálta a háborút, a forradalmat?

Ki mit csinált a kommunizmus alatt? Ki hozta be a románokat? Ki izgatott, ki nem izgatott a választások alatt? Ki, ki és mindig csak „Ki”-vel kezdődő kérdések foglalkoztatják a tömegeket.

Mit használna az ma nekünk akárák volt a bűnös? Csak az használna, ha nem a mult a szomorú és véres mult emlékeit verjük folyton egymás fejéhez, hanem a mai siralmas helyzet javítására komoly lépéseket és a jelen bajait orvosolni tudó realis politikára térünk át, mely nem szép szavakból köt csokrot a drágaság és nyomor tanvájának feldiszfítésére, hanem komoly tettekkel szab korlátot, épít akadályt a pusztulás továbbterjedésének.

A diszemberek.

Turulmadár esüggédt szárnyát nézem az iróasztalomon levő Kossuth szobron. Nézem és benne a magyar nemzet esüggédt lelkének szimbólumát látom. Ha a kezesített szárnyak megtépett tollaiból hordozhatna diszt az ember, talán emlékeztetné sorsára s nem tartaná magát diszemberek az állat-, növény-, és ásványországból gyűjtött kollekciónak terhe alatt. Mennyi sok emberdiszt talált ki az emberi agy furcsa tekervénye, mely örökké visszatekerődik a vadsághoz, hiába tömnők filozófiával! Az állatvilágban a him a párjának, az emberi életben mások számára disziti a testit a Föld ura...

Skarabeus zöldes szárnyát nézem a — szemétdombon. Nézem és benne az erkölcsi tébolyban szenvedő milliók sorsát látom. Szemétdombról kerülisz te fényes bogár? Szemétdomb a Föld, azzá tette Éva anvánk, Kain tesvérünk, Noé apánk. Jó tákáró a piszok, hideg ellen is óv, csak maradj benne disznek ember, te a teremtés koronája. Majd jön Else Jerusalemből a skarabeusok között keres szent Skarabeust. Sok a diszember, sok az emberdiszt, de kevés az — Ember.

Gerenday Arthur

művészi fényképész műterme

Ujpest, Árpád-ut 55.

ugy, hogy a kereset minimumának megállapítása kormányzati uton. Vagyis biztosítani kell erélyes törvényekkel a munka utánjáró életnivót azzal, hogy a jövedelmet párhuzamban tartjuk az életnivó fenntartásához szükséges kiadásokkal. Ezzel megszűnne egyes érdekcsoportok és társadalmi rétegek szélsőséges vagyoni felhalmozásának lehetősége is, mert az életnivó emeléséhez mindenkor a kellő részt azok számára kellene körebozsítani, akik akár fizikai, akár szellemi munkájuk révén a főleg megszerzéséhez hozzájárultak. Mert a gazdasági tényezők mai elrendezésében mindazok, kik munkájuk utáni bérjövödelmükből élnek, sohasem jutnak el az életnivó ama vonalához, mely csak részben is magában foglalná a gazdasági gondok elvetésének lehetőségeit.

Ily gazdasági keretek között a társadalom tudatában volna cselekedetnek és munkájának a közre is fontos voltáról a társainak nem letiprásával és kizsármányolásával, hanem magához emelésével törekedne erőt kifejteni. Ily társadalmi keretek között hivatása viszonyai nem csak akkor érdekelnék az embert, ha személyi érdekei ezt szükségessé tezik, hanem mindenki külön külön figyelemmel kísérrné az összesség minden mozgalmát és a produktum minőségét és mennyiségét.

Osztályának egyetemes érdekeit pedig nem lenne ráutalva illegális eszközökkel elősegíteni, hanem ellenkezően, a törvényes formák betartásával emelhetné. Az ilyen társadalom nem irigykedne a jobb sorsban, nagyobb tekintélyben élőkre, hanem becsületesen uton keresné az alkalmat az érvényesülésre, sőt rátermettsége hiányait vasszorgalommal pótolná.

A kenyérgondok kisebbednének, sőt meg is szűnnének és a társadalom tagjának nem életcél a kenyér megszerzése, hanem ideje és anyagi lehetősége is volna egy élethivatás betöltésére. Ezzel elérhető egyúttal az is, hogy a társadalom minden tagja — tehetségéhez mért — bizonyos műveltségi színvonalra is emelkedhessen. Bizonyos foku műveltség és jólét pedig külső feltételei a szellemi fejlődésnek.

Ezért látjuk — mondja Tenemann — hogy csak olyan nemzetek kezdtek filozófiával foglalkozni, amelyek a jólétnek és kulturának jelentékeny magaslatára emelkedtek.

A társadalom érdekei feltétlenül előbbre valók, mint az egyéni érdekek — mondja Bebel — és a két érdek közt igazságos, harmónikus viszonyt kell teremteni.

Pillmayer Pásztor Ernő

Szeptember

az ifjuság hónapja volt, még néhány esztendővel ezelőtt is. Az iskolák kapui megnyitáltak és a vakációt végig élvezett ifjuság, ujjult erőből duzzadva bevonult a komoly épületekbe, elfoglalta — tandíjmentes — helyét a zöldre festett padokban.

Azóta nagyot fordult a világ. Mintha minden hatalmasság össze fogott volna a tanulni vágyó diákok ellen, mintha az egész játszma arra menne, hogy mennél kevesebb művelt, tanult embere legyen az

országnak. Az ország alapjának, az intellektuel közép osztálynak kikapcsolását fogja okozni az az áldatlan kulturpolitika, melyet ma üznek. Mert mit látunk? Buzavallás, horribilis tandíjakat, szédületes könyv és tanszer árakat. Elképzeltetlen helyzet teremődött épen a súlyos gazdasági viszonyok következtében.

Mert a közép osztály tisztas család apái megrettenve állanak szeptember első napjaiban. A kenyér gondok mellé a gyermekek taníttatásának gondja is belevegült.

Micsoda vaksága az országot vezetőknél! Micsoda elvakultsága az agyagnak, mikor ahelyett, hogy megnyitnák az iskolák kapuit a jövő nemzedék előtt, a drágaság fallanxával állják el azt.

A numerus claususall egész osztályok előtt zárta el utját a tanu-

lásnak, most pedig a buzavallás, aranyparitások tandíjjakkal az egész ország előtt. Szomorú valóság, hogy ma csak a siberiek, tőzdespekulánsok, no meg a dédelgetett köztisztviselők gyermekei részesülhetnek a tudás kincseiben.

Az első azért, mert rendelkezésükre állanak az anyagi eszközök, a köztisztviselők a tandíjmentesség és egyéb privilégiumok alapján. Bár sehogysem tudjuk megérteni, hogy e „kaszlok“ miért képeznek kivételt. A tudás mindnyájunké, egyformán van ahhoz joga gazdagnak, szegénynek — egyaránt.

Mi csak sajnálkozni tudunk az emberi balgaság felett, mely azt hiszi, hogy ez a sok nagy lelkiismeretlenség és igazságtalanság nem fogja megbosszulni magát. A mag el van vetve, vigyázzunk milyen lesz az aratás? *Tei.*

Rákospalota polgármestert választ.

Szomszéd testvér városban erősen áll a harc a polgármesteri székért, — melynek egyedüli komoly jelöltje Dr. Cserba Elemér rákospalotai ügyvéd, — kit Budavári volt nemzetgyűlési képviselő levítélt kurzus demagóg szűkebb körű társaságán kívül — egész Rákospalota polgársága támogat. Kíváncsian várjuk az eredményt, — mely csak Dr. Cserba biztos győzelme lehet.

Egyesítik a budapesti és vidéki rendőrséget.

Napok óta az hír terjed a budapesti főkapitányságon, hogy a budapesti és vidéki rendőrhatalmokat véglegesen egyesítik. Ezt a hírt mindeztideig nem cáfolták meg a belügyminisztériumban.

A tervezet szerint közös státusba írják össze a testületek tisztviselőit és ez a közös fizetési státus jegyzék lenne irányadó az előléptetéseknél is. A fővárosi rendőrség tisztviselői kara ez ellen leghatározottabban tiltakozott már akkor is, mikor az államosítás történt. Mert a vidéki rendőrségeknél az államosítás alkalmával sok nem képzett rendőrt vettek fel az államosítási státusba, hanem menekült szolgabírókat, közgyámokat, árvaházi tanácsosokat és kapirányoknak. A mostani tervezet is hasonló viszás helyzetre adhatna okot és érthető, hogy a rendőrség szakszemerei nem nézik jó szemmel a készülődést.

Széljegyzetek

A közalkalmazottak az állami gépezet egyik parányi alkatrésze, összességünk pedig maga az állami gépezet. Mint a névből is kitűnik, a közalkalmazottakat a közület alkalmazza bizonyos meghatározott állami funkciók elvégzésére. A közalkalmazott tehát a közért van és nem a közület öéré. A közalkalmazott tehát akkor áll hivatása magaslatán, ha udvariasan előzőkényen és lelkiismeretesen látja el a felek dolgát. Nem gorombáskodik, nem zsörtölődik és nem halmozza a restanciát. Rövid, gyors elintézés és az ideális cél lebegjen minden közalkalmazott előtt. Viszony a közönség is legyen a közalkalmazottal szemben türelmes belátó. Gondoljon arra, hogy annak száz, meg száz ügyet kell hasonló gyorsasággal és hasonló lelkiismeretességgel elintézni. S ha a közönség és a közalkalmazott megértik egymást, akkor a hivatali érintkezés is kellemes lesz...

Vásárfiának mit vegyek? ez a kérdés! Ha milliárdos volnék, vadonatúj villamos autót vásárolnék vörösbeszirkázó hajú barátomnak. Ha valutaspekuláns volnék, platina nyakéket vennék szőke tődérem-nem Neumann Marcinál, Singer Imrénél vagy Nasser Testvéreknél. Miután egyik sem vagyok, szomorúan forgatom ki zsebeimet és egy sóhajtatást küldök gesztenyebarna ideálom felé. Egy szivből jövő

mély sóhajtatást, amiben benne van egész életem sorstragédiája, szegénységem, predestinációja. De a másik pillanatban már boldog vagyok, mert szabadon szivhatom a levegőt, a virágillatot s szabadon szerethetem azt, aki engem szeret. Szabadság, szerelem, e kettő kell nekem s fűtyölök a pénzre, gazdagságra...

Az élet mélységei csodálatos titkokat rejtnek magukban. Ki tudná megmondani, hol kezdődik és hol végződik az élet, a halál, a szerelem? Mi a bánat és az öröm lényege? S főleg, hogy mi az élet végső célja? A természet energiáinak vagyunk-e akkumulátorai, a mindenség anyaga bennünk él-e ki az erők metamorfózisát és kémiai evolúcióját, avagy valamelyes magasabb hivatás betöltésére teremtetünk. Ezt keresi a bölcse, a teozofus, a költő és művész, ennek a titkát kutatja az ember. Saját énünk okát keressük, magunkból mint okozatból kiindulva. A kutatás azonban meddő mert véges eszünk gyenge reflektora nem tud áthatolni azon a ködhatáron, amelyet a nagy ismeretlen vont clénk, nyomorult földi halandók elé...

Nyárutó. Lassacskán emlékké szépül az eliramló nyár minden öröme szivünkben. Bússzokdik már a kalászerlelő magyar nyár. S amint egyre jobban távolodik tőlünk,

napról-napra több barátát huz homlokunkra a közelgő Ősz. S szép lassan, haligatag léptekkel lopakodik be hozzánk ez a rut arcu vándor fagyos ajkával lecsókolja a virágok szines arcáról a mosolyt, fejére teszi az alápergő lombokból szótt, aranyos koronát... úgy távozik tőlünk, mint egy trónjavesztett király. Körülötünk pedig fakó, kopár és esőndes lesz minden, mint bánatos magyar lelkünk. Magunkra maradunk az élet zugó partjára kitétt, didergő, árva maradék magyarok s agyarkodunk tovább gyűlölet-országunk gyászos mezőin. Nem hallgatunk senkire: csak politizálunk, gyűlölködünk tovább... S megyünk mindannyian a magunk utján könyörtelen, dacos szivvel, nem törődve egymással. Golgothás sorsu, nekibusult magyarok, gondolkoztatok e már fölötté, hogy hová vezet ez az út?!

A börtön ablaka mellett leveleivel a föld felé konyulva ereszkedik a futóka. Sárguló leveleire ráesik a börtön lakójának megtört, bánatos pillantása és egyszerre valami keserű fájdalom reszketteti meg testét és arcának ráncbarázdáin végig gördül egy őszinte könnyesepp. Vajjon mire gondolhatott a szegény ember, ki ebben a négyfa'u kalitkában él?!... Talán gyermekeire, feleségére gondol? ... vagy talán arra, hogy már megint egy ősz jön, megint egy évvel többet élt le éveiből... Magabameredségéből a szél simogatásától susogó erdő szála fel, mintha vigasztalni akarná, hogy ő is szomorú és bánatos... A rab megérti ezt a vigasztalást a levelek zörgéséből, susogásából és mármár meg is szivelné a vigaszt, de mikor a völgyből felhangzik hozzá a juhász furulyájának melázó szava, ismét visszacsúszik a valóságba a szomorúságba, eszébe jut mivolta és a keserűség újra ott ül vonásain és csak egy gondolatla van, mely még életét néha könnyebbnek tűnteti fel, ez a remény...

Teljes szélcsend a politikában — vihar előtti, baljóslatu csend. Egyedül a szociáldemokraták padjaiból hangzik egy-egy erős kritika és méltán, mert ennek a Csonka-Magyarországnak igazán nincs szüksége a 13 vármegyéhez 38 főispánra — ezt a luxust mi nem engedhetjük meg magunknak és itt kell kezdeni a takarékoskodást, — nem pedig kis díjnokokat és tanítókat kidobálni az állásukból.

Elejtették a vádat Ulain képviselő ellen, — hát ezt is lehet — erkölcsbíróul kérték a független magyar bíróságot a panama vádak tisztázására — és mikor a nemzetgyűlés és az egész kormányzatot az egész ország előtt ilyen súlyos vádakkal illetik, akkor ez a vádelejtés szomorú fényt vet a mostani kormány erkölcsi felfogására. Bár minket egy egész világ választ el a fajvédő politikusoktól, kénytelenek vagyunk feltételezni, hogy a kormánynak kellemetlen ítélőbíró a független magyar bíróság.

Újból az esküdt ügy. A fajvédő politikusok, miután már megunták a kormányval egy tából cseszenyézni, a parlamentben újból szóvá teszik az Esküdt Lajos, Nagyatádi Szabó földmívelésügyi miniszter titkáriának engedély panamait. — Tempora mutantur et nos mutamur in illis.

Mi hírlik?

Az hírlik, hogy Ujpesten és környékén a villamos a közönségnek nem kerül pénzébe, mert — gyalog jár.

Az hírlik, hogy Ujpesten lehet a legtisztább bort kapni mert az Ister oly magasan állapította meg a vízdíjat, hogy nem fizetődik ki a vízzel való hamisítás.

Az hírlik, hogy a pénzügyminiszter is volt egyszer gyermek, mert már ő is eljátszotta kisded játékait.

Az hírlik, hogy a nők átlátszó állapotban járkálnak az utcán.

Az hírlik, hogy fölemelik a Margit-sziget belépődíját mert állítólag a belépődíjakból tartja fön magát a Magyar Amerikai Bank.

Az hírlik, hogy valamelyik pénzügyintézet vezérigazgatója a fizetés-emelést kérő tisztviselők küldöttségét azzal küldte el, miután kérésüket megtagadta hogy: fő a beosztás. Mert, — ugymond én is betudom osztani a három milliós havi jövedelmemet.

Az hírlik, hogy a Máv. csak azért emelte a tarifát, hogy a dédelgetett közönség, minél kényelmesebben utazhasson.

Az hírlik, hogy a „Nép” című napi lapban lerajzolt zsidó a napokban tiltakozott az ellen, hogy az orrát kicsire rajzolták, mert „goj”-nak gondolják.

10. n.

Színház = Művészet

— Andor Zsigmond megkapta a szegedi színházat? Szeged város tanácsa folyó hó 29 én tartott közgyűlésen a szegedi színház bérletét Faragó Ödön kassai színigazgató pályázatának mellőzésével Andor Zsigmondnak adta. Értesülésünk szerint a szegedi színház ügye ezzel még nincsen befejezve, mert a legközelebbi közgyűlésen az érdekeltek meg fogják felelelni a döntést.

Mi a magunk részéről csak örülnénk annak, ha Andor Zsigmond el nyerné az ország első vidéki színházat, mert jól tudjuk, hogy ő ott is megfogja állani a helyét. Ujpestenek mindenesetre súlyos veszteséget jelentene a megszokott társulat az ideai elmaradása és előre láthatólag nem is lehetne máról holnapra a helyét betölteni. Mi már annyira össze forrtunk városunk színházával, hogy nehéz lesz új embereket megszokni a kivénült, ócska deszkákon.

Ugy hisszük, abban az esetben, ha Andor Zsigmond tényleg nem jön Ujpestre, a városnak lesz kötelessége a kulturánkat jelentő színházat benépesíteni

Gerenday Arthur.

Singer Jenő bankháza

Budapest, V., Sas-utca 29.

Telefon: 201—22. Ujpesti fiók: István-ut 6. Üzletvezető Moskovitz László. Telefon: 141—51. Foglalkozik értékpapír és kosztüzletekkel

— Az Ujpesti Ifj. Vörös Kereszt Egylet, vasárnap folyó hó 2 án tartotta bemutatókönyvű műsoros estélyét, az upesti „Blaha Lujza” színházban. Kevés ily jól sikerült műkedvelői estélyben gyönyörködünk, mint amilyen a Vörös Kereszt Egyleté volt. Érihető tehát, hogy az anyagi siker mellett az erkölcsi siker is minden várakozást fölül mult.

Az estély szereplői közül kiemelkedtek Krautl Ferenc főrendező, Miks Lipót, Viessmann S., a Zigó testvérek. A magyar táncokkal nagy sikereket ért el Sip Hedvig, míg Gőnczi Bözsi a cigánytáncokkal aratott zúgó tapsokat. A főkételes rendezés az agilis főrendezőn kívül Rédey László, Ruzik László és ifj. Schwott Lajos érdeme.

Az Apolló mozgószínházban estéről estére a kinema speciálisai kerülnek bemutatásra. Az elmúlt hét kimagasló száma „Cseresznyevirág”, vagy egy kis japán leány regénye — című érdekes dráma keltett feltűnést és vonzott nagy közönséget. A címszerepben Tsura Aoki japán filmművész nő játszott.

Többen

felkerestek bennünket egy olyan ügyben, mely mindinkább a közönség ügyévé kezd lenni. A posta nap-nap után hoz az ugynevezett megszállott területekről leveleket, melyek fel lesznek bontva — ismeretlen helyeken — és a borítékban meghuzódó dinárokat, leiket, szokolokat jobb ügyhöz méltóan kilopkodják ezek a sötétben bujkáló hiénák. Ezeknek az embereknek oly finom érzékük van, hogy holt biztonsággal csak azokat a

leveleket bontogatják fel, melyben pénz, — külföldi valutát — szimatolnak. Azt megállapítani, hogy a leveleket hol dezamálják meg, nem lehet. Lehetséges is, hogy még a megszállott területeken ünik el a nem ritkán értékes tartalom, de az sincsen kizárva, hogy egyéb helyeken. Minden esetre nem értana, ha az erre illetékes hatóságok körülnéznének a visszaélések eme nem egészen új keletű terenumán. Mi tanácsot a károsultaknak nem adhatunk. Mi ugyanazt kérdezzük illetékesektől, amit a közönség, hogy hol és mi utonmódon lehet megreklamálni a lopásnak ezt a közönséges módját. Hogy az illető károsultak valaha is remélhetik-e az orvoslását panaszuknak, ezt nehezen hisszük.

Vettük a következő levelet:

T. „Ujpest és Környéke” szerkesztőségének

Ujpest.

Szíveskedjék becses lapjukban helyet adni a következő közleménynek:

Felhívjuk az Ujpesti Torna Egyesület vezetőségének figyelmét arra, hogy általa a „Stadion” mögötti dombon felállított illemhely közszemérembe ütközik, amennyiben annak kerítést készíteni elfelejtettek és oly látvány tárul a járókelők elé, ami jóérzésüket kellemtlenül érinti.

Ujpest, 1923. szept 29.

Graner Gyula
posta és táviráfőellenőr.

A fenti levelet közreadtuk. Kommentárt hozzáfűzni fölösleges, az Ú. T. E. vezetőségétől várjuk a megoldást.

— H I R E K —

Az utca kövezetén egy fa alatt, zöldre fakult egykori fekete ruhában egy kendős asszony ült. Mint a kaleidoszkop tarka színeiről, úgy vonultak el mellett a finom dámaok vakítóan ragyogó lelege, virágszirmos díszes nyári, toalettkben, amelyekre, ha rásüt a nap, kibontakozik az ifjú szépségek szoborszerű alakja is. Laktopánkák, hófehér cipőcskék, pajzsan fantázia teremtetten drága kalapok vonultak el a rongyos asszony felett, mint hőkemény nyoszolyán álmogó nyomorult álomban a jótét tündérképei. Az összetört, hi tudja, milyen zord gondok súlyától vert néni, talán dolgos munkák anyja, egy tébolyodott világ igaztalan számkivetésére fellekint a suhanó selymes lepke rajra. Elfogom ezt a tekintetet és annak gyilkos keserűsége, mint mérés pok szalad a szívemre. Egy ültet lehelő ablakból, mint rózsalevel hull a nyári délutánba boldog ujjak alól a zongora édes áriája, de egy pillanatra úgy látom, hogy mindent elsötétít és rosszatlatuá tesz annak a fekete ruhás asszonynak fájó tekintete, mely feketén hull a gonosz, a hazug életre, mint sirdomb árnya a temető virágaira... Jó lenne egyszerűbben élni, lemondani és Krisztus szívével hozzá látni a nagy nyomor gyógyításához, odaadni a rózsák felét és vállalni a tövises felét, amelyből millióknak annyi, de annyi jutott... Előre keresztény kurzusban élünk! Ez aztán igazán Istennak tetsző cselekedet lenne.

— A Vigadó kabaré saion megnyitását mint értesülünk szeptember hó 1-ről 7 ére halasztották, mert a jelzett fővárosi művészek egyéb elfoglaltságuk miatt nem lenettek volna jelen a megnyitáson. Ezuton közli a Vigadó kávéház vezetősége, hogy pár nap mulva esténként Ujpest kedvence „Aladár” cigányprimás fog hangverseyezni.

Tűz a Viktoria gyárban. A „Viktoria” butorgyár Váci-ut 75. szám alatt levő telepen csütörtökön délután 1 órakor tűz támadt, melyet derék tűzoltóinknak rövid idő alatt sikerült eloltani. A kiszállott rendőri bizottság megállapította, hogy a tűzet a tetőkön dolgozó kátrányozó munkások vigyázatlansága okozta. A kár jelentéktelen.

Mérgezés. Ludovik Viktor 40 éves főmérnök egy fűzőkpróbalás alkalmával a benzín kipuffogó ki-repedt, miáltal széndioxid mérgezést szenvedett. Mentők a Károlyi kórházba szállították.

— Az uapesti fakeskedők football csapata újból megkezdte működését. A multban is szépen szerepelt fások a helybeli szakmáközi mérkőzéseken ellenfeleivel szemben mindig győztesen kerültek ki. Mint értesülünk az uapesti fások pesti kollégáikkal fuzionálni fognak. A fuziót Hecht Tibor helybeli fakeskedő készíti elő, kinek nagy érdeme, hogy sikerült a nagyjövű fások csapatát ismét porondra állítani. A lelkes vezetőknek kitartást és sok szerencsét kívánunk jövő munkájukhoz.

Felkértek a következő helyreigazító közlemény közlésére:

Mi is az a Gyopár? címen az Ujpesti Hírlap 1923. évi augusztus hó 25 én megjelent számában „M. S.” közleményt tett közzé, a melyre a következőket válaszoljuk:

Mindenek előtt a legerélyesebben tiltakozunk ama állítás ellen, hogy; egyesületünk titkos szervezet; törvényesen alakult és a törvény megkerülésével, illetve a rendőri hatóságok félrevezetésével működik.

Nekünk alosztályaink nincsenek és éppen hivatalos organumunk legutóbbi száma több helyen leszögezi, hogy egyesületünknek csak itt, vagy amott lakó tagjai vannak. Ha e tagok szűkebb periferiájukon, lakhelyükön baráti összejöveteleket tartanak is: ezek még koránt sem jelentik azt, hogy valami törvényellenes „boszorkánykonyha” üstjén mérget kotyvasztanak.

Egyesületünk sok minden életelt adott már magáról, mely a rendőri hatóságok figyelmet ki nem kerülhetne. Ujpesti tagjaink nyilvános multságokat, felolvasásokat, csoportos kiránduló-turákat szép számmal rendeztek már, melyek ha kikerültek volna az illetékes hatóságok figyelmét, ugy ez azt jelentené, hogy a hatóságok nem érik el a hivatásuk magaslátát. „M. S.” ur tehát ama bizonyos sánda mézszáros módjára nem odavág, ahová céloz, mert mikor azt állítja, hogy egy aránylag kisebb helyen, mint amilyen Ujpest, annak egyik legforgalmasabb utcáján és egyik legforgalmasabb helyiségében „titkos társaság” törvényellenesen működik: legalább is annyira kompromitálja az illetékes hatóságokat, mint amennyire kompromitálni szeretne bennünket.

Dehát: mi is az a Gyopár?

Nos, erkölcsi célokat szolgáló és ilyen célokat maga elé tűzött a belügyminiszterium által engedélyezett alapszabályokkal több mint évtizede működő testület, melynek tagjai között lateinerek (gy pld. törvényszéki bíró is), előkelő kereskedők, gyárosok, tisztviselők, jobbnévű iparosok foglalnak helyet. Hogy működésünk mily nemes célt szolgál és már eddig is mit produkált: elegendő, ha arra hivatkozunk, hogy mi építettük ki Pomáz határában a Gyopárforrást; meaházat is létesítettünk; határozottan hatékonyan elősegítettük Budapest környékének földrajzi megismerését; tanulságos ismeretterjesztő-estélyeket (melyeken gyakorta a nemrég elhunyt Dr. Gáspár Ferenc, a híres világhírű utazó ült a felolvasóasztalnál) tartottunk. Szóval: eredményeiket igyekeztünk a természet szépségei iránt lelkesedését felkelteni és a magyar kultúrát fejleszteni.

Gyopár Turista Egyesület.

Varju Béla

jónévű hangszerkészítő mester üzletét a hó derekán István-ut és József-u. sarkára helyezi át.

Fried Zsigmond állatforgalmi r. t. tőkeemelőse.

A Fried Zsigmond állatforgalmi részvénytársaság igazgatósága legutóbb tartott ülésén elhatározta, hogy az alaptőkéjét 50 millió koronára emeli fel. Ujpesten Rákospalotán és környékén jelentős tevékenységet fejt ki ez a nagyarányú vállalkozás, mely ugyszólván egyedül látja el sertésel a

hasiparosokat. Kivált az újpesti vágóhídon állandóan nagyobb mennyiségben tart készleten vágásra alkalmas hizott sertéseket s tervbe vette a teli szezonra az élő állatok forgalomba hozatalán kívül sertések nagybani vágását, vágott sertések eladását, azonkívül üzletkörét kibővítve zsir és szalonna nagybani árusításával is. Kétségtelenül a fejlődéséről tesz tanúságot az a nagy-szabású tranzakció, amelynek első fázisa lesz most az alaptőke felomelése, Újpest, Rákospalota és a környék husellátása terén fokozottabban mérve kívánja kivenni részét a Fried Zsigmond állatforgalmi részvénytársaság, amely máris kiváló közigazgatási tényszerűségről tesz tanúságot. A részvények jegyezhetők a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank rákospalotai fiókjánál Rákospalota, Hubay Jenő-tér és Eötvös u. sarok.

Szerkesztői üzenetek:

— P. H. Tudunk róla. Mink már arról amiről ön levelében említést tesz, régen írtunk. Különben ha ideje engedni látogasson el hozzánk.
— Dr. B. Z. Köszönjük jókívánatait. Mi csak megleszünk valahogy.

Felelős szerkesztő:

P. LLMAYER PASZTOR ERNŐ

Kiadja: az „Ujpest és Környéke” lapkiadó vállalat, Újpest

Tanuló felvétetik GERE&DAY

fényképésznél. Újpest
Árpád-ut 55. szám.

„Pannonia”-kávéház

Újpest, Árpád-ut 48. szám. — Tulajdonos özve. Feidmann Józsefné. Tel. 87 61. Hídeg buffet, kitűnő italok, előzékeny kiszolgálás.

Joó Sándor fest és tisztít

Gyár: Újpest, Klauzál utca 3, Mező-utca sarok. Fiókok: Árpád-ut 52. István-ut 10. és Rákospalota. Fő-ut 59.

Gizella dobozgyár

papírzestő készítés és könyvkötészet ÚJPEST, ÚJ UTCA 1. Telefon 47-67. Elvállal mindenféle papírszakmába végző gyármunkások előállítását. Állandó raktár készlettel kárpát, cín és ruhadobozokban.

VIGADÓ

kávéház. Újpest, Árpád-ut 63. Tulajdonos Weisz Lipót. Üzletvezető Beck Sándor. Kitűnő kávéházi etelek és italok. Minden este elsőrendű cigányzene. Szombat és vasárnap reggel 5 óráig nyitva.

Vörös es Langszner

órás- és ékszerészek ÚJPESTEN, ÁRPÁD UT és ISTVÁN-UT sarok. Arany, briliáns bevételek. Álló órák izléses kivitelben, feltűnő olcsó áron.

„Szent István” Porcelán

a Polgári Serfőzde föltűnő minőségű sörkőművelésére. Főraktár: Újpest PETŐFI UTCA 6. Telefon 49-34.

„ENERGIA”

egéjtulajdonosok: Hahn és Wilhelm. Gépészmérnöki iroda, gépészeti- és villamosági vállalat. ÚJPESTEN, ÁRPÁD UT 48. Telefon: 196-79. Vízvezeték, teljes gyárberendezések, gőzfűtés, motorok, kapcsolóábrák, valamint műszaki- és elektrotechnikai cikkek raktára.

Erzsébet gőzfűtőben

kellemesen érzi magát. — Nem kell Pestre utazni és drága utiköltséget fizetni. — Újpest, Beniczky-utca

FRÜHOF JÓZSEF vízvezetékiszerelő és bádógos. Újpest Árpád ut 17.

RádióBörművek Telefon 19-27

Kondás Kálmán

Újpesti Tinódy S. helyén-u.

Mercur aruház

Újpest, Árpád-ut 44. Játékok, díszművek és porcelánok állandóan dúsz választékban.

Berger Adolf

rt. börgyára, Újpest, Erzsébet-utca 5. szám. Gyártmányai: box, sevró, valamint sevróettes.

Első Újpesti részvénytársaság

Gvozdanovich Károly

Újpest, Jokai-utca 32. Gyárt: mindenféle részleket és elvállal mindenféle részleket, raspolkok újragyártását. Árjantással készíttel díjmentesen s o gal.

KOLLARIT borlemez

szagtalan fedőlemez. A jelenkor legjobb és legtartósabb tetőlemeze! 12-14 éve használatban. Gyártja: Egyesült Újpest és Monfalconce vegyészeti gyárak. Kollár Miklós és Breitner, Újpest, Viola utca 16. sz. Telefon: 12-54.

Schwarz Farkas

uri és női cipész-mester
ÚJPEST, ÁRPÁD UT 97. SZÁM.

Neu Ignac

bőrkiékszítő üzeme Újpest, Rákóczi-utca 28. Készít: zsevreteit, classét és pillangókat.

Fajos labra

BERNSTEIN MÓR cipész-mester szakszertelen készíti orthopéd cipőit. Újpest, Árpád-ut és Apponyi Albert-utca sarok.

Pannonia börgyár

RT. Újpest, Váci-ut 34. Telefon: 19-03. Központi iroda: Budapest, V. Vilmos császár-ut 22.

Deutsch I.

lakos- és ügyvezetői telepe, Újpest, Király-u. 22. Mátyás-u. sarok

Róth Kálmán

eipőzeme Újpest, Árpád ut 36. sz.

Günbaum József

épület-, keményfa és tűzifa nagykereskedő Újpest, Árpád ut 84. Telefon: 2-89

Kovács Geza cukrászdája

Újpest, Árpád-ut 40. Naponta friss te vajból készült süteménykülönlegességek. Házonkívüli és alkalmi rendeléseket pontosan szállít.

„HUNGARIA”

vas, fém, gép és szerszám-nagykereskedés. ÚJPEST, ÁRPÁD UT 68. Telefon 37-13. Raktáron tart: ónt, ólomot rétegekben, tömbökben és rudakban. Csapágyfém és forrasztó ón minden szárazalkban.

Kirschner Lipót

nagyvendéglője, ÚJPEST, ISTVÁN-UTCA 7. Kitűnő magyar konyha, kiváló fajborok, friss sörcsapolás mindenkori.

Zeister J.

likor és rumgyár részvénytársaság nagykereskedő Iroda: Újpest, József u. 48. Pincék: Diófa-u. 13. és Árpád ut 5.

Tomola Frigyes

Iroda: Újpest, Beniczky-utca 3. szám. Telefon: 67-36

Gyárt: Tégla-pótló betonköveket, melyekkel a falak jóval olcsóbbak, mint a téglafal. — Kerítéshez alkalmas köveket olcsóbb, mint a deszkakerítés. — Cementköveket, kutyűrűket, tetőcserepet cement-homoktéglat, burkoló lapokat. — Szállít be onkavicsot, homokot,

Ujpesti Bőrforgalmi r. t.

Újpest, Árpád-ut 68. szám.

Fuchs Börgyár R. T.

finom börgyár

Újpest, Váci-ut 64. Telefon: 197-55

Salamon N.

fémnagykerekeskedő Újpest, Apponyi Albert-utca 15. Lakás: Diófa-u. 24.

Türk és Berkovits

vasnagykerekeskedése ÚJPEST Árpád-ut 60. Telefon: 87-78.

Kellner József

Újpest, Jókay-u. 13. Telefon 104-10 fémgyártó gépgyára. Gyártja és szakszertelen javítja a faiparban létező összes gépeket.

Hercz Miksa

keményfa és furnér raktára Újpest, Vörösmarty-u. 23. Telefon 141-64. Főüzlet: Tavasz-utca 62

Jahoda Károly

fémöntőde és fémárugyár. ÚJPEST, Baross-u. 64-66. Telefon: 115-82.

Hattyar és Társa

mechanikai üzeme Újpest, Árpád-ut 114. Elvállal minden e szakmába tartozó javítást, esztergályozást, valamint mindennemű precíz mechanikai gépek javítását. Telefonhívó: 111-34

Weisz Lajos

bőrkereskedése Újpest, Árpád-ut 49. Telefon: 200-70.

Aszonymi Sajat

erdekében követelje minden fűszeresnél az 5 és 10 dekás „Masa” pörköltkávét, mert ennél jobb nincs „Kolumbus” társaság Újpest, István-ut 7. Telefon: 65-91

Klein Bernát

tűzifakereskedő, Újpest, Dózsa-u. 23. — Szállít esürendű tűzifát jutányos áron — Pontos mérlegeléssel.

Radó Gábor

tűzifa és kőszén nagykereskedő Újpest, Árpád-ut 108. Telefon 119-40

Mandl Béla

bőrkiékszítő telepe Újpest, Wekerle-utca 22. Gyárt: box sevró és sevróettes

Herczeg Géza vegyészeti gyára

Újpest, Dugonich-u. 21. Központi iroda: Budapest, V, Bátyvány-u. 15. Telefon 21-84. Gyárt: cípőkrémet, fémházt. bőrszírt

Schwarz Jenő

finom börgyára Újpest, Árpád ut 126. Telefon: 77-66

Abrahamsohn Hugó

gyapjú és hulladék kereskedő Újpest, Jókay- és Rózsa utca sarok.

Hercz Lajos

épületfakerekeskedő és asztalosanyagok nagy raktára Újpest, Vörösmarty u. 4. Telefon: 141-64.

Diamant Zsigmond

sajt-, vaj és csemegekerekeskedése Újpest, Árpád-ut 13. Elárulási hely: István-tér 1 (piac) Naponta friss vaj és felvágottak.

tervező-építész, építési vállalkozó betongyára, kavics- és homokbányái ÚJPEST, KISFALUDY-UTCA.

Asztalos faanyagot

és mindenféle keményfát és saluzó deszkát s. b. legolcsóbban BÉLINT ZSIGMOND faipari részvénytársaságánál vásárolhat előnyös fizetési feltételek mellett. Budapest, VI., Váci-ut 195, az újpesti villamos remiz mellett. — Telefon 191-11.

Balázs Odön

uri-, női- és gyermekdivatáruhaza, Újpest, Árpád ut 48. (Kemény G.-u. oldalán). Nagy választék férfi-, női- és gyermek fürdőcikkben. Feltűnő olcsó árak!

Denes István

mechanikai szövőgyára, Újpest, Király-utca 64. Gyár: Hevedereket, csapágykenő párnákat, vasuti passzománv kellekeket

Lukacs Mór

bőrnagykereskedő, Újpest, Árpád-ut és Apponyi Albert-utca sarok.

Szőllősy Ferenc

börgyára Újpest, Rákóczi-utca 24. szám

Donath József

gépgyára és vasöntődeje Újpest, Árpád ut 27.

Gereb József

vegyésmérnök, vegyészeti gyára ÚJPEST DEÁK-UTCA 103. SZÁM

Lauer Miklós

villanyerőre berendezett sütődeje Újpest, Károlyi-utca 15. Tel. 44-16. Kitűnő ár. Fűtés nap-ellenben.

Schneller József

szappangyára, Újpest, Rákóczi-utca 12. sz. Gyárt: specialis káli-kenőszappant mindenféle mosószappant.

WEISZ BELA utoda

Manowill Miksa

bőráruhaza Újpest Árpád-ut 62.

„CHINOIN” gyógyszer

és vegyészeti termékek gyára, Újpest Tó utca 5. Telefon 163-36.

„DONALF” vegyészeti

gyár R. T. Újpest, Rákóczi-utca 23. Kézdanyagok, zsiradékok, olajok és vegyipari cikkek gyára

Első Magyar Galvanizáló és lemegekészítő kellekek gyára

Sperber Farkas

Újpest Deák-u 26. Telefon 31-41.

Schreiber Gyula

építési vállalkozó gőzfűtés és fémgyártó gyára Újpest Váci-ut 63. Központi iroda Újpest V. ci ut 15

Bucsek Pál

szobafestő- és mázó mester Újpest, Csokonai u. 11. Elvállal minden e szakmába végo munkát előnyös árban.

Weisz Erno

teljeskörűen Vált. Kátránytermékek és építési anyagok nagykereskedése. Újpest Árpád-ut 124

Szabok ügyeimebel!

Célnát, fonala, varrószlymet minden színben, azonkívül mindenféle rövidáru csak GONDA JÓZSEF divatáru üzletében Újpest István ut 13. kapu-tó

Ujpesti Kőművelés

finom piperezappanok, BOGDAN-nál, Újpest, Árpád-ut és Kemény Gusztáv-utca sarok

Gonda Sándor

Újpest, Árpád ut 47. szám. Állandóan raktáron tart eredeti angol női- és férfiszőnyegeket és b. készletet

„Edison” villamos- és

fémárugyár, Újpest Baross-u. 18. Fémcsiszolás galvanizálás és fémáru cikkek gyártása